



BESLUT

2014-05-26

Dnr: 14/00573

**SAKEN**

*Medierna*, P1, 2014-03-01, program om journalistik och religion; fråga om saklighet

**BESLUT**

Programmet frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på saklighet.

---

**PROGRAMMET**

Programmet handlade om journalistik och religion, särskilt om vilka organisationer som i regel får representera svenska muslimer i medier. Det sades inledningsvis i programmet att medier bland annat har haft svårt att se mångfalden inom den muslimska befolkningen i Sverige och rapporterar om muslimer som en enhetlig grupp. Därefter berättade programledaren att *Medierna* hade gjort en undersökning som visade att journalister vänder sig till en grupp organisationer sammanlänkade med Islamiska Förbundet för generella synpunkter från muslimer. I *Mediernas* kartläggning över artiklar med generell karaktär, som inte handlade om någon specifik moskés verksamhet, tillät svenska medier Islamiska Förbundet att dominera bilden av muslimer i Sverige. Reportern sa bland annat följande.

I den här kategorin finns en grupp av organisationer som har nära band till varandra som dominerar totalt. Det handlar om Islamiska Förbundet som tillsammans med sina syster- och dotterorganisationer har rollen som representant i 70 procent av artiklarna. Islamiska Förbundet har genom åren, ensamma eller tillsammans med andra startat en mängd organisationer. Sex av dessa återfinns bland de tio organisationer som fick representantrollen oftast. Det handlar till exempel om Sveriges Imamråd och Sveriges Unga Muslimer. Inflytandet är även stort i paraplyorganisationen Sveriges Muslimska Råd. De säger sig representera brett men där sju av nio medlemsorganisationer har nära band till Islamiska Förbundet.

I programmet medverkade bland andra ordföranden för Islamiska Förbundet och en representant från en annan muslimsk organisation som inte kände

tillhörighet till Islamiska Förbundet eller att den var representerad i svensk media.

## ANMÄLAN

Programmet har anmälts av Sveriges Unga Muslimer som anser att det var felaktigt och saknade grund att beskriva Sveriges Unga Muslimer som en dotterorganisation till Islamiska Förbundet. Sveriges Unga Muslimer är varken medlem i eller styrs av Islamiska Förbundet.

## PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio (SR) anser att programmet överensstämmer med kravet på saktighet och anför i huvudsak följande.

Det debatteras ibland om hur svenska medier skildrar islam och muslimer men då oftast i form av opinionsjournalistik. Programmet *Medierna* ville i ett specialprogram ta reda på vilka organisationer som får komma till tals i medier och representera muslimer i Sverige.

Programmet grundade sig på en ambitiös studie där redaktionen kartlagt vilka organisationer som under en tolv månaders period fått komma till tals. Resultatet av undersökningen visade att en grupp sammanlänkade organisationer ges betydande medieutrymme. Programmet försökte även belysa frågeställningen om det är ett problem att just dessa organisationer får representera muslimer och islam generellt. Med detta som utgångspunkt intervjuades flera personer med kunskap i ämnet, bland annat en islamolog samt företrädare för två olika muslimska organisationer.

Anmälaren riktar kritik mot hur sambandet mellan Sveriges Unga Muslimer och Islamiska förbundet beskrevs. Den exakta formuleringen i programmet löd ”Det handlar om Islamiska Förbundet som tillsammans med sina syster- och dotterorganisationer har rollen som representant i 70 procent av artiklarna”. Det påstås inte att Sveriges Unga Muslimer styrs av eller är medlemmar i Islamiska Förbundet. Det kan konstateras att Islamiska Förbundet, själva eller tillsammans med andra, genom åren har startat en mängd organisationer. Sex av dessa organisationer återfinns bland de tio som enligt *Mediernas* undersökning oftast fick representera muslimer i mediasammanhang.

Det handlar exempelvis om Sveriges Imamråd och Sveriges Unga Muslimer. Formuleringarna valdes för att på ett tydligt sätt kunna förklara hur en grupp, formellt sett, självständiga organisationer samtidigt har tydliga länkar till varandra. När det gäller relationen mellan Islamiska Förbundet och Sveriges Unga Muslimer kan det noteras att Islamiska Förbundet på sin egen hemsida redogör för att man år 1991 tog initiativ att starta Sveriges Unga Muslimer (då under namnet Sveriges Muslimska Ungdoms Förbund). Det finns också tydliga

personkopplingar, till exempel var nuvarande ordföranden och nuvarande talespersonen i Islamska Förbundet tidigare generalsekreterare respektive ordförande i Sveriges Unga Muslimer. Organisationerna arrangerar därutöver flera aktiviteter tillsammans. De håller i programpunkter under gemensam flagg i Almedalen och står tillsammans som arrangörer för den stora och uppmärksammade årliga konferensen *Muslimska Familjedagarna*.

SR anser att en organisation som startas av en annan organisation rimligen måste kunna benämnas som en dotterorganisation. Benämningen systerorganisation kan inte heller anses felaktig med tanke på organisationernas samarbete i flera frågor och sammanhang. SR vill också anföra att till skillnad från begreppet dotterbolag, som har en juridisk definition, så är begreppen som ”dotter- och systerorganisation” inte på samma sätt definierade. Begreppet förutsätter inte medlemskap eller att en organisation styr en annan.

För att lyssnaren ska kunna förstå resultatet av *Mediernas* granskning var det viktigt att förklara att de organisationer som återfanns bland de mest tillfrågade i många fall har just dessa tydliga, men samtidigt informella, samband. Det gäller inte bara Sveriges Unga Muslimer. Av de sex organisationer som nämndes, har Islamiska Förbundet varit med och grundat fem av dem och i den sista, paraplyorganisationen Sveriges Muslimska Råd, är sju av nio medlemsorganisationer grundade av eller i nära samarbete med Islamiska Förbundet. SR anser att formuleringen ”dotter- och systerorganisationer” fångade dessa kopplingar med ett allmänt och lättförståeligt begrepp.

## **ANMÄLARENS KOMMENTARER**

Sveriges Unga Muslimer har getts möjlighet att kommentera SR:s yttrande men har inte hörts av.

## **AKTUELL BESTÄMMELSE**

SR ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (14 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

## **GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING**

Granskningsnämnden konstaterar att Sveriges Unga Muslimer och SR har motstridiga uppfattningar i fråga om det är korrekt att beskriva Sveriges Unga Muslimer som en dotter- eller systerorganisation till Islamiska Förbundet. Mot bakgrund av vad SR har anfört i sitt yttrande, vilket Sveriges Unga Muslimer inte

bestridit, kan nämnden inte finna att beskrivningen var så missvisande att den medför att programmet strider mot kravet på saktighet.

Detta beslut har fattats av Martin Holmgren, K-G Bergström, Elisabet Bäck, Ingrid Carlberg, Maria Edström, Leif Hedman och Jan Holmberg efter föredragning av Johannes Wik.

På granskningsnämndens vägnar

Martin Holmgren

Johannes Wik